

Saveti za međunacionalne odnose

MODELI ODLUKE O OSNIVANJU
I PRAVILNIKA O RADU

SAVETI ZA MEĐUNACIONALNE ODNOSI

Modeli

**Odluke o osnivanju i
Pravilnika o radu**

Izdavač:

Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju Misija u Srbiji
Beograd, Čakorska 1

Autori:

Aleksandra Šanjević, Građanske inicijative/Fond za otvoreno društvo
Snežana Ilić, Centar za razvoj civilnog društva
Radomir Šovljanski, Centar za regionalizam

Eksterna evaluacija:

Rodika Almažan, Nacionalni savet Rumuna
Gordana Francuski, Izvršno veće Vojvodine
Tomislav Žigmanov, Fond za otvoreno društvo

Urednici:

Daiana Falloni, Savetnica za javnu upravu, OEBS Misija u Srbiji
Maja Mičić, Viša saradnica za javnu upravu, OEBS Misija u Srbiji

Dizajn i priprema za štampu:

COMMA | communications design, Beograd

Štampa:

SGR Original, Beograd

Tiraž:

400 primeraka

ISBN:978-86-85207-38-9

ISBN: 978-92-9235-449-7

Beograd, 12 februar 2009

*Objavlivanje ove knjige podržala je Misija OEBS u Srbiji.
Stavovi izraženi u ovoj publikaciji pripadaju isključivo autorima i ne odražavaju
nužno i stavove OEBS-a.*

SADRŽAJ

Predgovor	5
Uvod	7
Zakonski okvir	11
Opštine u kojima se osniva Savet za međunacionalne odnose	15
Model odluke o osnivanju Saveta za međunacionalne odnose	21
Model pravilnika o radu Saveta za međunacionalne odnose	31
Predlozi za osnivanje i rad Saveta za međunacionalne odnose	37
Prilozi	41
Bibliografija	47
Korisne adrese	47

PREDGOVOR

Usvajanje Zakona o lokalnoj samoupravi (2002. i 2007.) donelo je značajne novine u radu lokalnih samouprava, koje podrazumevaju veći prenos nadležnosti sa centralnog na lokalni nivo. Jedna od značajnih promena koje su uvedene je i ustanovljavanje Saveta za međunacionalne odnose, kao opštinskih savetodavnih tela čija je glavna nadležnost da štite i unapređuju međuetničke odnose u višenacionalnim opštinama. Misija OEBS u Srbiji je od samog početka aktivno podržavala njihovo osnivanje i rad. Na osnovu analize funkcionisanja Saveta za međunacionalne odnose u Srbiji, Misija OEBS se usmerila na utvrđivanje strukture i zadataka saveta, istovremeno informišući javnost o postojanju i radu ovih organa.

Tokom ovog projekta Misije OEBS iz Srbije i iz Skoplja su uspešno saradivale, organizujući nekoliko međusobnih susreta Saveta u Srbiji i sličnih opštinskih tela koja postoje u Makedoniji. Ove posete su doprinele većoj motivaciji predstavnika opština kao i članova Saveta, a takođe su potvrdile potrebu i osnovanost daljeg rada na podršci ovim opštinskim telima.

U programima podrške Savetima za međunacionalne odnose Misija je saradivala sa Stalnom konferencijom gradova i opština, a takođe je mnogo dobila iz partnerstva sa nevladinim organizacijama kao što su Centar za regionalizam, Centar za razvoj civilnog društva i Građanske inicijative.

Značaj Saveta za međunacionalne odnose ogleda se ne samo u njihovoj mogućnosti da pomažu mirnu koegzistenciju različitih zajednica u Srbiji, već i u mehanizmima pružanja saveta na lokalnom nivou, što promoviše lokalno rešavanje lokalnih problema. Razvoj lokalne samouprave i njenih interesa podrazumeva i podršku uspešnom radu ovakvih institucija. Proces demokratskog odlučivanja i rad demokratskih institucija duboko su ukorenjeni u kulturi tolerancije različitosti u svim oblastima društvenog i političkog života, a povezane su sa stabilnošću, a samim tim i prosperitetom čitavog regiona.

Misija OEBS u Srbiji

SAVETI ZA MEĐUNACIONALNE ODNOSI: STANJE, PROBLEMI, REŠENJA

Po demografskim obeležjima Srbija spada u etnički relativno heterogene države. Srbi čine blizu 83% stanovništva, odnosno svaki sedmi stanovnik Srbije, a u Vojvodini svaki treći stanovnik pripada nekoj etničkoj manjini. Najbrojnija manjinska zajednica u Srbiji je mađarska, koja jedina u strukturi stanovništva učestvuje u procentu većem od 3%, potom slede Bošnjaci i Romi, dok drugu polovinu ukupne manjinske populacije čine Jugosloveni, Hrvati, Albanci, Slovaci, Vlasi, Rumuni, Rusini, Ukrajinci, Makedonci, Bunjevci i drugi. U skladu sa tim Srbija je razvila i određene multikulturalne prakse na normativnoj i institucionalnoj ravni. No, multikulturalnost ne pruža samo šanse nego stvara i ozbiljna iskušenja, što se jasno može videti i na primeru Saveta za međunacionalne odnose.

Saveti za međunacionalne odnose su relativno novi i jedini institucionalni aranžman za očuvanje stabilnih međunacionalnih odnosa i zaštitu manjinskih prava na nivou lokalne samouprave. U društveni i pravni život Republike Srbije Saveti su uvedeni Zakonom o lokalnoj samoupravi iz 2002. godine. Prema kriterijumu koji je ovaj zakon postavio, od ukupno 169 opština u Srbiji 68 ima multietničku strukturu stanovništva (41 u Vojvodini i 27 u centralnoj Srbiji). Sa osnivanjem Saveta započinje se tek u drugoj polovini 2004. i do danas Saveti su formirani u 43 opštine, od kojih su 33 vojvođanske.

Odsustvo jasne i dorečene zakonske regulative i pohvalna nastojanja države da se poveća autonomija lokalne samouprave, dovode do situacije u kojoj ovi Saveti često nisu u mogućnosti da ispunjavaju svoje zakonom predviđene obaveze. Trenutno je stanje takvo da opštinske samouprave u skladu sa svojim često oskudnim kapacitetima arbitrarno donose odluke o formiranju, nadležnostima i načinu rada ovih saveta, što za posledicu ima

neproduktivni haos na ovom području i potpunu ili delimičnu nefunkcionalnost Saveta za međunacionalne odnose. Pokušaj da se izvesnim promenama koje je u ovu oblast uneo Zakon o lokalnoj samoupravi iz 2007. doprinese poboljšanju opisanog stanja u praksi nije dao željene rezultate usled ponovne nedorečenosti.

To ukazuje na neophodnost inicijativa, koje bi bile usmerene ne samo ka izmeni postojeće podzakonske regulative koja bliže uređuje ovu oblast već i ka jačanju kapaciteta multietničkih lokalnih samouprava za efikasnu implementaciju postojećih zakonskih rešenja i prepoznavanje značaja Saveta za međunacionalne odnose u lokalnoj zajednici. Samo osposobljenost Saveta da vrše svoje zakonske nadležnosti i time omogućće ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina i punu nacionalnu ravnopravnost u multietničkim opštinama može dovesti do istinske afirmacije ove institucije lokalne samouprave.

Jedna od takvih inicijativa jeste i inicijativa Misije OEBS u Beogradu koja je grupi eksperata poverila izradu Modela odluke o osnivanju Saveta za međunacionalne odnose i Modela pravilnika o radu Saveta za međunacionalne odnose. Materijali koje su eksperti koristili u definisanju modela su u prethodnom periodu razvijeni od strane Centra za regionalizam i Fonda za otvoreno društvo (Lokalne politike u multietničkim zajednicama) kao i Centra za razvoj civilnog društva i Građanskih inicijativa. Ova dva dokumenta izrađena su u skladu sa sledećim činjenicama:

- da se delokrug, sastav i način rada Saveta za međunacionalne odnose uređuje odlukom skupštine opštine
- da prema čl. 98 Zakona o lokalnoj samoupravi (2007) Savet treba da razmatra sve odluke skupština opština, koje se mogu ticati nacionalne ravnopravnosti u opštini odnosno sve odluke koje se tiču prava nacionalnih i etničkih zajednica
- da i nakon četiri godine od početka osnivanja Saveta za međunacionalne odnose u Srbiji ovo telo nije osnovano u 25 od 68 nacionalno mešovitih opština, a da tamo gde jeste osnovano ne funkcioniše u punoj meri, transparentno ni kvalitetno
- da umesto ujednačene prakse po pitanju predlagača postoji potpuni haos koji deluje neproduktivno; kao predlagači javljaju se odbornici

- skupštine opštine, crkve, političke stranke, nevladine organizacije, manjinska udruženja građana, mesne zajednice i drugi javni činioci
- da je tek svaka druga opština, u kojoj postoji Savet, konsultovala nacionalne savete nacionalnih manjina prilikom formiranja Saveta
 - da postoji nerazumevanje od strane članova većine Saveta u pogledu ovlašćenja i delokruga rada Saveta
 - da su sednice Saveta sazivaju vrlo retko i u odsustvu javnosti
 - da postoji preveliki uticaj političkih stranaka i arbitrarno odlučivanje lokalnih partijskih lidera prilikom formiranja i funkcionisanja Saveta, a u nekim slučajevima i direktna opstrukcija rada Saveta od strane lokalnih političkih struktura.
 - da mandat Saveta u svim opštinama, osim u jednoj, traje koliko i mandat aktuelnog saziva skupštine opštine, čime se bitno sužava autonomija Saveta u odnosu na lokalne partijske strukture
 - da ni jedna opština nema u svom budžetu predviđenu stavku finansiranja rada Saveta
 - da su Saveti za međunacionalne odnose perspektivno posmatrano potrebni i korisni u sklopu izgradnje savremenih institucija u Srbiji, i to kako na planu ostvarivanja prava nacionalnih manjina tako i na polju izgradnje što boljih inter - etničkih odnosa i povećanja poverenja između pripadnika nacionalnih zajednica.

27. januar 2009.

*Aleksandra Šanjević
Snežana Ilić
Radomir Šovljanski*

**Saveti za
međunacionalne odnose:**

Zakonski okvir

Savet za međunacionalne odnose je telo predviđeno zakonom koje se osniva u opštinama sa mešovitim nacionalnim sastavom stanovništva. Prema uslovima koje propisuje Zakon o lokalnoj samoupravi, osnivanje Saveta za međunacionalne odnose je obavezno.

Član 98. Zakona o lokalnoj samoupravi („Sl. glasnik RS”, br. 129/2007) u kojem je reč o Savetu za međunacionalne odnose glasi:

Član 98.

“U nacionalno mešovitim jedinicama lokalne samouprave osniva se savet za međunacionalne odnose, kao samostalno radno telo, koje čine predstavnici srpskog naroda i nacionalnih manjina, u skladu sa ovim zakonom i statutom.

Nacionalno mešovitim jedinicama lokalne samouprave, u smislu ovog zakona, smatraju se jedinice lokalne samouprave u kojima pripadnici jedne nacionalne manjine čine više od 5% od ukupnog broja stanovnika ili svih nacionalnih manjina čine više od 10% od ukupnog broja stanovnika prema poslednjem popisu stanovništva u Republici Srbiji.

Predstavnike u savetu za međunacionalne odnose mogu imati pripadnici srpskog naroda i nacionalnih manjina sa više od 1% učešća u ukupnom stanovništvu jedinice lokalne samouprave.

Savet razmatra pitanja ostvarivanja, zaštite i unapređivanja nacionalne ravnopravnosti, u skladu sa zakonom i statutom.

Delokrug, sastav, izbor članova i način rada saveta za međunacionalne odnose uređuje se odlukom skupštine jedinice lokalne samouprave, koja se donosi većinom glasova od ukupnog broja odbornika u skladu sa statutom.

Način predlaganja i izbora članova saveta za međunacionalne odnose treba da obezbedi ravnomernu zastupljenost predstavnika srpskog naroda i nacionalnih manjina, s tim da niti srpski narod, niti jedna nacionalna manjina ne može imati većinu članova saveta.

U slučaju nacionalnih manjina koje imaju svoje izabrane nacionalne savete, predstavnici nacionalnih manjina u savetu se biraju na predlog nacionalnog saveta.

Odluke saveta za međunacionalne odnose donose se konsenzusom članova saveta.

Savet o svojim stavovima i predlozima obaveštava skupštinu jedinice lokalne samouprave koja je dužna da se o njima izjasni na prvoj narednoj sednici, a najkasnije u roku od 30 dana.

Skupština i izvršni organi jedinice lokalne samouprave su dužni da predloge svih odluka koji se tiču nacionalne ravnopravnosti prethodno dostave na mišljenje savetu.

Savet za međunacionalne odnose ima pravo da pred Ustavnim sudom pokrene postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odluke ili drugog opšteg akta skupštine jedinice lokalne samouprave ako smatra da su njime neposredno povređena prava pripadnika srpskog naroda i nacionalnih manjina predstavljenih u savetu za međunacionalne odnose i pravo da pod istim uslovima pred Vrhovnim sudom Srbije pokrene postupak za ocenu saglasnosti odluke ili drugog opšteg akta skupštine jedinice lokalne samouprave sa statutom.”

**Opštine u kojima se osniva
Savet za međunacionalne
odnose**

Nacionalno mešovitim opštinama, u smislu člana 98. Zakona o lokalnoj samoupravi, smatraju se opštine u kojima jedna nacionalna zajednica čini više od 5% od ukupnog broja stanovnika ili sve zajednice čine više od 10% prema poslednjem popisu stanovništva u Republici Srbiji. U Srbiji je po poslednjem popisu iz 2002. godine, 68 multietničkih opština od kojih se 41 nalazi u Vojvodini, a 27 u centralnoj Srbiji.

Opštine/gradovi u kojima su prema Zakonu o lokalnoj samoupravi ispunjeni uslovi za osnivanje Saveta za međunacionalne odnose, i time stekli obavezu to i da učine:

OPŠTINE	UKUPNO STANOVNIKA	UKUPNO PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA*	%
Ada	18.994	15.297	80,54
Alibunar	22.954	8.711	37,95
Apatin	32.813	10.384	31,65
Bač	16.268	7.743	47,60
Bačka Palanka	60.966	10.703	17,56
Bačka Topola	38.245	24.912	65,14
Bački Petrovac	14.681	10.412	70,92
Bečej	40.987	22.423	54,71
Bela Crkva	20.367	3.652	17,93
Beočin	16.086	4.230	26,30
Čoka	13.832	8.091	58,49
Indija	49.609	5.211	10,50
Irig	12.329	1.670	13,55
Kanjiža	27.510	24.964	90,75
Kikinda	67.002	12.792	19,09

Kovačica	27.890	17.775	63,73
Kovin	36.802	7.098	19,29
Kula	48.353	13.325	27,61
Mali Idoš	13.494	8.008	59,34
Nova Crnja	12.705	3.478	27,38
Novi Bečej	26.924	7.119	26,44
Novi Kneževac	12.975	4.884	37,64
Novi Sad – grad	299.294	48.366	16,16
Odžaci	35.582	4.455	12,52
Pančevo	127.162	22.279	17,52
Plandište	13.377	5.406	40,41
Sečanj	16.377	4.050	24,73
Senta	25.568	21.895	85,63
Šid	38.973	7.210	18,50
Sombor	97.263	30.140	30,99
Srbobran	17.855	5.127	28,71
Sremski Karlovci	8.839	1.422	16,09
Stara Pazova	67.576	10.075	14,91
Subotica	148.401	102.330	68,96
Temerin	28.275	9.284	32,83
Titel	17.050	1.883	11,04
Vrbas	45.852	10.025	21,86
Vršac	54.369	12.337	22,69
Žabalj	27.513	3.153	11,46
Žitište	20.399	7.038	34,50
Zrenjanin	132.051	26.168	19,82
Babušnica	15.734	1.219	7,75
Bela Palanka	14.381	1.272	8,85
Bojnik	13.118	1.391	10,60
Boljevac	15.849	4.663	29,42

Bor	55.817	12.758	22,86
Bosilegrad	9.931	7.378	74,29
Bujanovac	43.302	27.656	63,87
Dimitrovgrad	11.748	6.433	54,76
Doljevac	19.561	1.106	5,65
Golubac	9.913	1.051	10,60
Koceljeva	15.636	875	5,60
Kučevo	18.808	5.476	29,12
Majdanpek	23.703	3.145	13,27
Medveđa	10.760	2.951	27,43
Negotin	43.418	3.877	8,93
Nova Varoš	19.982	1.680	8,41
Novi Pazar	85.996	67.612	78,62
Petrovac	34.511	4.324	12,53
Preševo	34.904	31.487	90,21
Priboj	30.377	7.187	23,66
Prijepolje	41.188	17.221	41,81
Sjenica	27.970	21.232	75,91
Surdulica	22.190	3.306	14,90
Tutin	30.054	28.605	95,18
Vranje	87.288	5.436	6,23
Žagubica	14.823	3.378	22,79
Žitorađa	18.207	1.171	6,43

* Uračunate su sledeće nacionalne zajednice: Albanci, Bošnjaci, Bugari, Bunjevci, Česi, Goranci, Hrvati, Jugosloveni, Mađari, Makedonci, Muslimani, Nemci, Romi, Rumuni, Rusi, Rusini, Slovaci, Slovenci, Ukrajinci i Vlasi.¹

¹ Podaci prema popisu stanovništva Srbije iz 2002. godine

**MODEL ODLUKE O
OSNIVANJU SAVETA ZA
MEĐUNACIONALNE ODNOSI**

Na osnovu člana 98. Zakona o lokalnoj samoupravi (Službeni glasnik RS “broj 129/2007”) i člana....Statuta opštine/grada (“Službeni list opštine/grada..... “broj___), Skupština opštine/grada, na sednici održanoj_____ 2009. Godine donosi

ODLUKU O OSNIVANJU SAVETA ZA MEĐUNACIONALNE ODNOSE U OPŠTINI/ GRADU

Opšte odredbe

Član 1.

Ovom Odlukom, u opštini/gradu_____, kao nacionalno mešovitoj opštini/gradu, osniva se Savet za međunacionalne odnose (u daljem tekstu: Savet) kao samostalno radno telo i uređuje se njegov sastav, izbor i mandat članova, delokrug i način rada i druga pitanja od značaja za rad Saveta.

Sastav Saveta

Član 2.

Članove u Savetu imaju predstavnici srpske i svih nacionalnih i etničkih zajednica sa više od 1% učešća u ukupnom stanovništvu opštine/gradu, prema poslednjem popisu stanovništva u Republici Srbiji.

U opštini/gradu uslove iz stava 1. ispunjavaju sledeće zajednice:

- o Srbi/[većinska zajednica] u opštini/gradu _____ čije učešće u broju stanovnika ___ %
- o Nacionalna zajednica 2 -//-
- o Nacionalna zajednica 3 -//-
- o Nacionalna zajednica 4 -//-

Ako je učešće neke nacionalne i etničke zajednice u ukupnom broju stanovnika približno neophodnom minimumu od 1%, i te zajednice mogu imati svoje predstavnike u Savetu.

Član 3.

Savet čini ukupno ___ članova, po dva iz svake zajednice navedene u članu 2. ove Odluke.

Član Saveta ne može biti odbornik Skupštine opštine/grada

Izbor i mandat članova Saveta

Član 4.

Članove Saveta bira Skupština opštine/grada na predlog nacionalnih save-ta nacionalnih manjina, uz obavezno konsultovanje manjinskih udruženja i organizacija u lokalnoj zajednici.

Članove Saveta koji su pripadnici srpskog naroda ili nacionalnih zajed-nica koje nemaju nacionalne savete, predlaže Komisija za kadrovska i ad-ministrativna pitanja Skupštine opštine/grada, uz obavezno konsultovanje udruženja i organizacija u lokalnoj zajednici.

Kada su pripadnici srpskog naroda u manjini na teritoriji opštine/gra-da _____, kandidate predlažu odbornici skupštine opštine srpske nacionalnosti.

Predlagač predlaže dvostruko više kandidata nego što se bira, a na listi kandidata najmanje polovina kandidata moraju biti pripadnici ženskog pola.

Skupština opštine bira članove Saveta većinom glasova prisutnih odbornika.

Član 5.

Mandat članova Saveta traje tri/pet godine i teče od trenutka izbora u Skupštini opštine/gradu_____.

Delokrug rada Saveta

Član 6.

Savet je ovlašćen da obavlja sledeće poslove:

- 1) razmatra pitanja ostvarivanja nacionalne ravnopravnosti, zaštite i unapređenje prava nacionalnih zajednica posebno u oblastima obrazovanja, informisanja, službene upotrebe jezika i pisama i kulture u opštini/gradu_____.
- 2) analizira pravne akte opštine/grada_____ i razmatra da li postoje povrede manjinskih prava.
- 3) učestvuje u utvrđivanju opštinskih planova i programa koji su od značaja za ostvarivanje nacionalne ravnopravnosti.
- 4) prati i razmatra mogućnosti za sticanje obrazovanja na manjinskim jezicima, naročito u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama na teritoriji opštine/grada_____.
- 5) analizira da li postoji bilo koji vid nacionalne neravnopravnosti u obrazovnom procesu.
- 6) prati da li se, kako i pod kojim uslovima ostvaruje pravo na informisanje na maternjem jeziku na lokalnom nivou.
- 7) prati rad medija i analizira njihov sadržaj s aspekta mogućeg ugrožavanja kulture tolerancije u lokalnoj sredini.
- 8) analizira da li se u statutu opštine/grada_____ nalaze odredbe kojima su jezici i pisma nacionalnih manjina uvedeni u službenu upotrebu u opštini/gradu_____ i da li je skupština u vezi sa tim donela odgovarajuće odluke. Savet

posebnu pažnju posvećuje pitanju načina i kvaliteta ostvarivanja prava na službenu upotrebu jezika i pisama na teritoriji opštine/ grada_____.

- 9) razmatra da li postoje neophodni uslovi za neometan razvoj kultura svih nacionalnih zajednica zastupljenih na teritoriji opštine/grada_____, i adekvatna politika lokalnih vlasti kada je u pitanju finansiranje kulturnog stvaralaštva nacionalnih zajednica.
- 10) razmatra opštinsku odluku o budžetu i daje mišljenje o sredstavima opredeljenim za ostvarivanje nacionalne ravnopravnosti i manjinskih prava.
- 11) prati i razmatra da li su sve nacionalne zajednice na teritoriji opštine/grada _____ ravnopravno zastupljene u organima lokalne samouprave, administraciji, javnim preduzećima, i ustanovama kojima je povereno vršenje javnih ovlašćenja od strane opštine/grada_____.
- 12) razmatra da li postoji neki vid ekonomske neravnopravnosti na etničkoj osnovi, a posebno razmatra položaj i probleme višestruko diskriminiranih grupa.
- 13) razmatra da li se u opštini/gradu poštuju zakonske odredbe o isticanje simbola manjinskih zajednica u opštini/ gradu_____.
- 14) prati da li postoje incidenti na nacionalnoj osnovi koji narušavaju stabilnost međunacionalnih odnosa na teritoriji opštine/ grada_____.
- 15) preduzima odgovarajuće aktivnosti s ciljem podsticanja međuetničke i međuverske tolerancije i promoviše međusobno razumevanje i dobre odnose među svim zajednicama koje žive u gradu
- 16) Obavlja i druge poslove u vezi sa zaštitom nacionalnih i etničkih zajednica na teritoriji opštine/grada.

Savet je ovlašćen da pred Ustavnim sudom pokrene postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odluke, ili drugog opšteg akta skupštine opštine/ grada_____ ako smatra da su njime neposredno povređena prava pripadnika srpskog naroda i nacionalnih manjina predstavljenih u Sa-

vetu i pravo da pod istim uslovima pred Vrhovnim sudom Srbije pokrene postupak za ocenu saglasnosti odluke ili drugog opšteg akta skupštine opštine/grada _____ sa statutom.

Međusobni odnosi sa drugim organima

Član 7.

Skupština i izvršni organi Opštine/grada dužni su da predloge svih odluka koji se tiču nacionalne ravnopravnosti prethodno dostave na mišljenje Savetu.

Savet o svojim stavovima i predlozima obaveštava skupštinu opštine/grada _____ koja je dužna da se o njima izjasni na prvoj narednoj sednici, a najkasnije u roku od 30 dana.

Radi unapređenja ostvarivanja manjinskih prava Savet predlaže skupštini opštine/grada _____ i drugim nadležnim organima donošenje odgovarajućih odluka i preduzimanje odgovarajućih mera u oblastima iz delokruga rada Saveta.

Kada uoči nedostatke, propuste ili druge probleme u oblasti njegovog delokruga rada, Savet se obraća nadležnim opštinskim/gradskim, pokrajinskim i državnim organima, i zahteva da oni reaguju u skladu sa svojim nadležnostima.

Član 8.

U svom radu Savet saraduje sa svim organizacijama i institucijama zainteresovanim za zaštitu i unapređenje nacionalne ravnopravnosti na području opštine/grada _____, uključujući lokalnog ombudsmana, nacionalne savete nacionalnih manjina, nevladine organizacije, medije.

Savet ima aktivnu ulogu u prekograničnoj komunikaciji i saradnji opština sa jedinicama lokalne samouprave u drugim državama

Unutrašnje uređenje i rad Saveta

Član 9.

Savet ima predsednika i zamenika predsednika, koji se biraju na period od godinu dana po principu rotacije na predlog članova Saveta.

Predsednik i zamenik predsednika Saveta ne mogu biti pripadnici iste zajednice.

Predsednik Saveta predstavlja Savet, saziva i rukovodi sednicama Saveta, potpisuje akta Saveta i vrši druge poslove, u skladu sa zakonom, Statutom opštine/grada _____ i ovom odlukom.

Član 10.

Savet donosi Pravilnik o svom radu, kojim se detaljnije uređuju pravila i procedure u načinu rada.

Odlučivanje

Član 13.

Odluke Saveta donose se konsenzusom članova Saveta.

Ukoliko se oko nekog pitanja ne može postići konsenzus, Savet je u obavezi da po ovom pitanju konsultuje sve relevantne organizacije i institucije, dok se ne donese odluka.

Javnost rada

Član 14.

Sednice Saveta su otvorene za javnost, sem u izuzetnim slučajevima kada članovi Saveta odluče drugačije.

Javnost rada se obezbeđuje prisustvom predstavnika medija sednicama Saveta, zainteresovanih građana, davanjem saopštenja, održavanjem konferencija za štampu i na druge odgovarajuće načine.

O održavanju sednice Savet je dužan da putem medija upozna javnost o datumu i vremenu održavanja sednice Saveta.

Izveštaj o radu

Član 15.

Savet podnosi Skupštini opštine/grada _____ godišnji izveštaj o stanju u oblasti nacionalne ravnopravnosti, međunacionalnih odnosa i ostvarivanju manjinskih prava na teritoriji Opštine/grada _____. Sastavni deo izveštaja su i predlozi mera i odluka za ostvarivanje i unapređenje nacionalne ravnopravnosti.

Savet može da podnese i posebni izveštaj Skupštini opštine/gradu _____ ako oceni da to zahtevaju naročito važni razlozi ili ako Skupština opštine/grad _____ traži takav izveštaj od njega.

Izveštaj Saveta se objavljuje.

Sredstva za rad Saveta

Član 16.

Sredstva za rad Saveta obezbeđuju se u budžetu opštine/grada _____ kao posebna stavka, a mogu se obezbeđivati i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Završne odredbe

Član 17.

Stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe Saveta obavlja nadležna organizaciona jedinica Opštinske/gradske uprave Opštine-grada _____ .

Član 18.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu opštine/grada _____ .

Republika Srbija

OPŠTINA/GRAD _____

SKUPŠTINA OPŠTINE/GRADA

Broj:

Datum

**MODEL PRAVILNIKA
O RADU SAVETA ZA
MEĐUNACIONALNE ODNOSI**

Savet za međunacionalne odnose opštine/grada_____ na osnovu člana____. Odluke o osnivanju Saveta za međunacionalne odnose opštine/grada_____ (“Službeni list opštine/grada_____” broj____) na sednici od_____ godine, doneo je

PRAVILNIK O RADU SAVETA ZA MEĐUNACIONALNE ODNOSI

Opšte odredbe

Član 1.

Ovim pravilnikom uređuju se pravila i procedure u načinu rada Saveta za međunacionalne odnose (u daljem tekstu: Savet).

Ovlašćenja predsednika Saveta

Član 2.

Predsednik priprema i saziva sednice Saveta, predlaže dnevni red sednica i predsedava sednicama, izriče mere zbog narušavanja reda na sednici, potpisuje akta koje donosi Savet i obavlja i druge poslove propisane Odlukom o osnivanju Saveta za međunacionalne odnose.

Način rada i odlučivanja Saveta

Član 3.

Za rad i odlučivanje na sednicama (kvorum) potrebno je da bude kumulativno ispunjena dva uslova: da bude prisutno više od polovine članova saveta i po jedan član/predstavnik svake zajednice.

Ukoliko ne postoji kvorum, sednica se odlaže i u najkraćem roku zakazuje se nova sednica.

Član 4.

Sednicama Saveta mogu prisustvovati, bez prava odlučivanja, i ostala pozvana lica radi davanja mišljenja i obrazloženja po pojedinim tačkama dnevnog reda. Sednice Saveta su otvorene za javnost.

Član 5.

Sednice Saveta saziva predsednik prema potrebi, a najmanje jednom mesečno.

Predsednik je dužan da sazove sednicu Saveta kada to zatraže oba predstavnika jedne zajednice ili jedna trećina svih članova Saveta.

Sazivanje sednice Saveta vrši se pismenim putem najmanje sedam dana pre održavanja, osim u slučajevima koji iziskuju hitno zasedanje.

Uz poziv za sazivanje sednice dostavlja se i predlog dnevnog reda i materijali.

Predlog dnevnog reda utvrđuje Predsednik Saveta, a u slučaju iz stava 2. ovog člana predlog dnevnog reda utvrđuju predstavnici jedne zajednice ili 1/3 svih članova Saveta.

Član 6.

Član Saveta koji je primio poziv i nije bio mogućnosti da prisustvuje sednici Saveta dužan je da svoj izostanak opravda.

Član 7.

Savet donosi odluke konsenzusom.

Ukoliko se oko nekog pitanja ne može postići konsenzus, Savet je u obavezi da po ovom pitanju konsultuje sve relevantne organizacije i institucije, dok se ne donese odluka.

Član 8.

Na početku svake sednice usvaja se zapisnik sa prethodne sednice.

Dnevni red se utvrđuje na sednici.

Nakon što je utvrđen dnevni red prelazi se na rad prema usvojenim tačkama dnevnog reda.

Član 9.

Savet može odlučiti da se sednica prekine ako se u toku sednice ne mogu rešiti sva pitanja iz dnevnog reda, ukoliko to zahteva većina članova Saveta.

Sednica Saveta će se u tom slučaju nastaviti, u terminu koji dogovori većina članova Saveta.

Član 10.

Za povredu reda na sednici Saveta prisutnima se može izreći opomena, oduzimanje reči i udaljenje sa sednice.

Opomena će se izreći prisutnom licu koji svojim ponašanjem ili govorom na sednici narušava propisani red.

Oduzimanje reči izreći će se prisutnom licu na sednici, koji svojim govorom na sednici narušava propisani red, i već je na sednici opomenut.

Udaljenje sa sednice izriče se prisutnom licu koje ne postupi po nalogu predsednika koji mu je izrekao oduzimanje reči ili na drugi način grubo ometa i sprečava rad na sednici.

Izrečene mere na sednici Saveta unose se u zapisnik sednice.

Zapisnik

Član 11.

O radu svake sednice vodi se zapisnik koji treba da sadrži:

- Redni broj sednice
- Mesto i datum održavanja sednice
- Ime zapisničara i predsednika Saveta
- Broj prisutnih članova i imena odsutnih članova
- Konstataciju predsednika o postojanju kvoruma
- Predloženi i usvojeni dnevni red sednice
- Imena diskutiranih i bitnu sadržinu njihove diskusije
- Odluke donete o pojedinim pitanjima
- Naznačenje kada je sednica završena
- Potpis zapisničara i predsednika Saveta

Zapisnik mora biti napravljen u roku od tri dana od dana održavanja sednice.

Član 12.

Poslovnik stupa na snagu osmog dana od objavljivanja na oglasnoj tabli opštinskog organa uprave skupštine opštine/grada_____.

Republika Srbija

Opština/grad_____

Savet za međunacionalne odnose opštine/grada_____

Broj:

Dana, _____

PRESEDNIK SAVETA ZA
MEĐUNACIONALNE ODNOSI

**Predlozi za osnivanje i rad
Saveta za međunacionalne
odnose**

Polazeći od opisanog stanja i problema u ovoj oblasti i navedenih činjenica, ekspertski tim u svom Modelu odluke o osnivanju Saveta za međunacionalne odnose ne nameće gotova rešenja već pruža jednu vrstu doprinosa boljem razumevanju uloge i značaja ovog tela od strane lokalnih самоуправа. Predstavljeni Model sadrži neka nova rešenja koja mogu biti od pomoći lokalnim samoupravama prilikom formulisanja Odluka o osnivanju Saveta, pri čemu one neminovno moraju voditi računa o specifičnim uslovima i potrebama svoje sredine i u skladu sa tim obezbediti punu funkcionalnost lokalnog Saveta za međunacionalne odnose.

Ovim Modelom preporučuju se sledeća rešenja u okviru

Odluke o osnivanju Saveta za međunacionalne odnose:

- da sve nacionalne zajednice koje će biti predstavljene u Savetu kao i njihova procentualna zastupljenost u ukupnom stanovništvu opštine/ grada budu imenovane i nabrojane
- da predstavnike u Savetu imaju i nacionalne zajednice čiji je udeo u ukupnom stanovništvu opštine/ grada približan zakonskom minimumu od 1%
- da, imajući u vidu osnovnu svrhu Saveta, nacionalne zajednice budu ravnomerno predstavljene u Savetu, svaka sa po dva člana
- da, u cilju depolitizacije i nezavisnijeg rada Saveta, njegovi članovi ne budu birani iz redova odbornika Skupštine opštine/ grada
- da članove Saveta koji su pripadnici srpskog naroda ili nacionalnih zajednica koje nemaju nacionalne savete, predlaže Komisija za kadrovska i administrativna pitanja Skupštine opštine/ grada; ako su pripadnici srpskog naroda u manjini na toj teritoriji predlagaće ih odbornici SO/ SG srpske nacionalnosti
- da za članove Saveta bude predloženo dvostruko više kandidata nego što se bira, a da najmanje polovina kandidata bude ženskog pola
- da, zbog veće političke nezavisnosti ovog tela, mandat članova Saveta traje tri ili pet godina odnosno da se ne poklapa sa mandatom određenog saziva SO/SG

- da se, imajući u vidu dosadašnje probleme proizašle iz zakonske nedorečenosti, detaljnije precizira delokrug rada i nadležnosti Saveta u okviru ponuđenom ovim Modelom
- da se predvidi veća saradnja Saveta sa drugim organima i institucijama na svim nivoima kao i intenzivnija prekogranična saradnja
- da se predsednik i zamenik predsednika Saveta biraju na period od godinu dana, po principu rotacije
- da članovi Saveta u slučaju da ne mogu da postignu konsenzus prilikom odlučivanja obave širok konsultativni proces u zajednici sve do postizanja konsenzusa
- da sednice Saveta budu otvorene za javnost, osim u izuzetnim slučajevima
- da sredstva za rad Saveta budu obezbeđena i predviđena budžetom opštine/grada

PRILOG:

**MODEL STATUTA OPŠTINE/
GRADA
(Stalna konferencija gradova
i opština, Centar modernih
veština)**

U modelu Statuta, članovi 130-136. se odnose na Zaštitu lokalne samouprave i posvećeni su Savetima za međunacionalne odnose i detaljnijem regulisanju ove institucije.

Cilj je da se detaljnijim odredbama u statutima razrade pitanja od značaja za osnivanje i funkcionalno delovanje ovih tela, kao i da se na ovaj način, ugrađeni u Statute, dodatno motivišu i druge opštine da osnivaju ove ustanove.

IX ZAŠTITA LOKALNE SAMOUPRAVE

Savet za međunacionalne odnose

Član 130.

Osniva se Savet za međunacionalne odnose kao samostalno radno telo koje čine predstavnici srpskog naroda i nacionalnih manjina, u skladu sa zakonom.

Savet razmatra pitanja ostvarivanja, zaštite i unapređivanja nacionalne ravnopravnosti u Opštini, posebno u oblastima kulture, obrazovanja, informisanja i službene upotrebe jezika i pisma; učestvuje u utvrđivanju opštinskih planova i programa koji su od značaja za ostvarivanje nacionalne ravnopravnosti i predlaže mere za postizanje nacionalne ravnopravnosti; predlaže izvore, obim i namenu budžetskih sredstava za ostvarivanje nacionalne ravnopravnosti.

Savet za međunacionalne odnose promoviše međusobno razumevanje i dobre odnose među svim zajednicama koje žive u opštini.

Izbor i sastav Saveta za međunacionalne odnose

Član 131.

Skupština opštine bira članove Saveta za međunacionalne odnose među istaknutim pripadnicima srpskog naroda i nacionalnih manjina.

Član Saveta ne može biti odbornik Skupštine opštine.

Članove Saveta koji su pripadnici nacionalnih manjina predlažu nacionalni saveti nacionalne manjine, a članove Saveta koji su pripadnici nacionalnih manjina koji nemaju nacionalni savet nacionalne manjine i članove srpske nacionalnosti, ako građani srpske nacionalnosti čine većinu ukupnog stanovništva na teritoriji Opštine, predlaže radno telo Skupštine opštine nadležno za administrativna i kadrovska pitanja.

NAPOMENA:

AKO GRAĐANI SRPSKE NACIONALNOSTI ČINE BROJČANU MANJINU U UKUPNOM BROJU STANOVNIŠTVA OPŠTINE, ČLANOVE SAVETA SRPSKE NACIONALNOSTI PREDLAŽU ODBORNICI SKUPŠTINE OPŠTINE KOJI SU PRIPADNICI SRPSKE NACIONALNOSTI.

Lista kandidata sadrži najmanje dvostruko više kandidata od broja koji se bira.

Mandat članova saveta traje tri godine i teče od trenutka izbora u Skupštini opštine.

Delokrug, sastav, izbor članova i način rada saveta za međunacionalne odnose uređuje se odlukom Skupštine opštine, koja se donosi većinom glasova od ukupnog broja odbornika.

Način odlučivanja Saveta za međunacionalne odnose

Član 132.

Odluke Saveta za međunacionalne odnose donose se konsenzusom članova Saveta.

Savet o svojim stavovima i predlozima obaveštava Skupštinu opštine, koja je dužna da se o njima izjasni na prvoj narednoj sednici, a najkasnije u roku od 30 dana.

Skupština opštine i izvršni organi Opštine dužni su da predloge svih odluka koji se tiču nacionalne ravnopravnosti prethodno dostave na mišljenje Savetu.

Nadležni organ opštine dužan je da obezbedi da stavovi i mišljenja Saveta budu dostupni javnosti, najkasnije 30 dana od zauzimanja stava ili davanja mišljenja od strane Saveta.

Poslovníkom Skupštine opštine bliže se uređuje položaj Saveta u postupku donošenja opštinskih odluka i drugih pravnih akata.

Podnošenje izveštaja Skupštini opštine

Član 133.

Savet za međunacionalne odnose podnosi Skupštini opštine godišnji izveštaj o stanju u oblasti nacionalne ravnopravnosti, međunacionalnih odnosa i ostvarivanju manjinskih prava na teritoriji Opštine. Sastavni deo izveštaja su i predlozi mera i odluka za ostvarivanje i unapređenje nacionalne ravnopravnosti.

Savet može da podnese i poseban izveštaj Skupštini opštine ako oceni da to zahtevaju naročito važni razlozi ili ako Skupština opštine traži takav izveštaj od njega.

Zaštita prava pripadnika srpskog naroda i nacionalnih manjina

Član 134.

Savet za međunacionalne odnose ima pravo da pred Ustavnim sudom pokrene postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odluke ili drugog opšteg akta Skupštine opštine ako smatra da su njime neposredno povređena prava pripadnika srpskog naroda i nacionalnih manjina predstavljenih u Savetu

za međunacionalne odnose i pravo da pod istim uslovima pred Vrhovnim sudom Srbije pokrene postupak za ocenu saglasnosti odluke ili drugog opšteg akta Skupštine opštine sa Statutom.

Poslovník o radu Saveta za međunacionalne odnose

Član 135.

Savet za međunacionalne odnose donosi poslovnik o radu.

Stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe Saveta vrši opštinska uprava.

Sredstva za rad Saveta za međunacionalne odnose

Član 136.

Sredstva za rad Saveta obezbeđuju se u budžetu Opštine, a mogu se obezbeđivati i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom. “

Bibliografija

1. **Zakon o lokalnoj samoupravi**, Službeni glasnik republike Srbije, Beograd, 129/2007
2. **Model izbora članova Saveta za međunacionalne odnose**, Centar za razvoj civilnog društva, Zrenjanin, 2007
3. **Preporuke za osnivanje i rad Saveta za međunacionalne odnose (Lokalne politike u multietničkim zajednicama)**, Fond za otvoreno društvo/Centar za regionalizam, Novi Sad, 2007
4. **Model Statuta opštine/Grada, Stalna konferencija gradova i opština**, Centar modernih veština, Beograd, 2008

KORISNE ADRESE:

OSCE Misija u Srbij		www.osce.org/serbia
Centar za regionalizam		www.centarzaregionalizam.org.rs
Centar za razvoj civilnog društva		www.cdcs.org.rs
Građanske inicijative		www.gradjanske.org
Fond za otvoreno društvo		www.fosserbia.org/
Vlada Srbije		www.srbija.gov.rs
Skupština Srbije		www.parlament.sr.gov.yu
Stalna konferencija gradova i opština		www.skgo.org
Institut za razvoj na zaednicata		www.mic.org.mk
OSCE Misija u Makedoniji		www.osce.org/skopje/
Savet Evrope		www.coe.int

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

352.075.7: 323.1(497.11)

ШАЊЕВИЋ, Александра, 1961

Saveti za međunacionalne odnose : modeli
Odluke o osnivanju i Pravilnika o radu /
[Aleksandra Šanjević, Snežana Ilić, Radomir
Šovljanski]. - Beograd : Organizacija za
evropsku bezbednost i saradnju. Misija u
Srbiji, 2009 (Beograd : Original) - 48 str.
; 21cm

Podatak o autorima preuzet iz kolofona -
Tiraž 400. - Str. 5-6: Predgovor / Misija
OEBS u Srbiji. - Bibliografija: str. 47.

ISBN 978-86-85207-38-9

1. Илић, Снежана, 1962 - [аутор] 2.
Шовљански, Радомир, 1978 - [аутор]
а) Општински савети за међунационалне
односе - Србија
COBISS.SR-ID 156204300

